

MODULIO APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės visuomenė	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Liudas Jovaiša Kitas (-i): prof. dr. Rimvydas Petrauskas, doc. dr. Eugenijus Saviščevas	Istorijos fakultetas, Senovės ir vidurinių amžių istorijos katedra, Istorijos studijų programa (medievistika) (2025)

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
I pakopa	SK2	Laisvai pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	4 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
15 ECTS	400 val.	160 val.	240 val.

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Suteikti teorinių žinių bei praktinių, mokslo tiriamųjų įgūdžių medievistikos specializacijos studentams, atskleisti socialinės istorijos studijų vietą istorinio pažinimo požiūriu, suteikti pirmuosius savarankiško Viduramžių epochos tyrinėtojo darbo pagrindus		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinos: 1. Pagrindines Viduramžių socialinės istorijos sąvokas ir šaltinių terminiją; 2. Visuomenės istorijos tyrimų metodus; 3. Europinės ir LDK visuomenės raidos kryptis vėlyvaisiais Viduramžiais; 4. XIV–XVI a. LDK branduolio teritorijų ir regioninių visuomenių sąrangos bendrus bruožus ir regionines ypatybes; 5. Lietuviškosios ir rusėniškosios bajorijos bei valstietijos raidos modelius, jų bendrus bruožus ir ypatybes.	Paskaitų lankymas, kurių metu problemiška aptariami pagrindiniai ankstyvosios LDK visuomenės bruožai, apibūdinamas santykis su Viduramžių Europos visuomenių raidos kryptimis, nagrinėjami svarbiausi istoriografijos klausimai ir polemikos Savarankiškas nurodytos literatūros skaitymas.	Tarpiniai atsiskaitymai raštu (testas ir atsakymai į probleminius klausimus).
Gebės: 1. Savarankiškai Viduramžių LDK visuomenės problemas; 2. Pritaikyti lietuviškai medžiagai universalius socialinių grupių tyrimo metodus; 3. Rašyti mokslinius tekstus lietuvių kalba, tinkamai naudoti įvairius akademinio teksto rašymo būdus (aprašomasis, tiriamasis), sklandžiai dėstyti mintis lietuvių kalba; 4. Surasti ir naudoti tyrimui tinkamus informacijos šaltinius. 5. Savarankiškai atnaujinti savo žinias.	Seminarų metu problemiška aptariami perskaityti istoriografiniai tekstai, darbo grupėje metu analizuojamos parinktų šaltinių ištraukos. Studentai dalyvauja seminaro diskusijose atskiromis temomis, savarankiškai skaito ir analizuoja nurodytą literatūrą bei šaltinius originalo kalbomis. Didelis dėmesys skiriamas rašto darbams – tiriamiesiems referatams, kurie turi būti pristatyti seminarų metu. Konsultacijų metu diskutuojami įvairūs mokslinės tiriamosios temos formulavimo aspektai, mokslinio teksto rašymo ypatumai bei išskylančios istoriografijos ir šaltinių informacijos paieškų problemos.	Vertinami pasisakymai seminaruose, rašto darbai ir jų pristatymai.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajorų ir valstiečių visuomenė XIII-XVI a. (3,75 kred.), prof. dr. R. Petrauskas	22	2	16				40	60	Pasiruošimas tarpiniam egzaminui, seminarams, rašto darbas
2. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės regioninės visuomenės XIII-XVI a., (3,75 kred.) doc. dr. E. Saviščevas	22	2	16				40	60	Pasiruošimas tarpiniam egzaminui, seminarams, rašto darbas
3. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės visuomenės tyrimų perspektyvos (2 kred.) doc. M. Jakulis, dokt. R. Miškinytė, dok. P. A. Stepavičius)	10		10				20	30	Pasiruošimas tarpiniam egzaminui, seminarams, rašto darbas
4. Konfesiniai ir kultūriniai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės visuomenės pavidalai (5 kred.) doc. dr. L. Jovaiša	34	4	22				60	90	Pasiruošimas tarpiniam egzaminui, seminarams, rašto darbas
Iš viso	88	8	64				160	240	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kaupiamasis vertinimas: Trys tarpiniai atsiskaitymai raštu (už 1, 2 ir 4 modulio temas) ir pristatymas žodžiu (už 3 modulio temą)	70	Kiekvienos temos pabaigoje	<p>Egzaminas raštu (probleminiai klausimai ir testas) ir tiriamasis rašto darbas (kritinė istoriografijos analizė, derinant su savarankišku šaltinių tyrimu). Egzamine tikrinamos studento žinios ir supratimas apie dėstomo istorinio laikotarpio socialinės istorijos procesus ir įvykius. Bendrame egzamino pažymyje atsizvelgiama ir į studento aktyvumą seminarų metu (papildomi 1-2 balai). Tiriamieji rašto darbai turi parodyti, kiek studentas raštu geba analizuoti mokslinę įvairiakalbę literatūrą ir šaltinius, rašyti mokslinį specialybės tekstą (tiek gebėjimo dėstyti mintis lietuvių kalba, tiek istoriografinio teksto konstravimo požiūriu), savarankiškai rasti informacijos šaltinius, moka naudotis socialinių grupių tyrimo metodais.</p> <p>Probleminiai klausimai skirti patikrinti, kaip studentas suvokia istorinio proceso eigą, atskirus istorinius reiškinius, jų svarbą, žino europinės ir LDK visuomenės raidos kryptis vėlyvaisiais Viduramžiais, Testas – konkrečių (faktinių) žinių, taip pat pagrindinių šaltinių terminų ir istorinių sąvokų patikrinimas. Rašto darbai – gilesnio susipažinimo su pasirinkta istoriografijos problema, mokėjimo apsibrėžti tyrimo tikslus ir uždavinius, rasti ir naudoti informacijos šaltinius tikrinimas.</p> <p>1-4 balai – ikistruktūrinis lygmuo: studentas nesupranta medžiagos, naudoja nereikšmingą informaciją, nepateikia prasmingo atsakymo, stokojama pamatinių faktografinių žinių; neatlikti rašto darbai.</p> <p>5-6 balai – vienastruktūris lygmuo: studento atsakymas sutelktas į vieną aspektą ar vieną studijuotos medžiagos elementą, faktografinės žinios paviršutiniškos; rašto darbai</p>
Tiriamasis rašto darbas (studentai renkami iš pasiūlytų visose temose)	30	Kiekvienos temos eigoje	

		<p>istoriografinė kompiliacija, nėra gilesnės istoriografijos ir šaltinių analizės pėdsakų, nepamėginta savarankiškai ieškoti informacijos šaltinių.</p> <p>7-8 balai – daugiastuktūris lygmuo: atsakyme studentas susitelkia į keletą svarbių aspektų, tačiau jie nėra tarpusavyje susieti, pasitaiko klaidų faktiniuose dalykuose; rašto darbai turi analitinių bruožų, tačiau istoriografijos atrankos principai ne iki galo suvokti, nedaug panaudota papildomos literatūros, šaltinių analizė nepakankama atskleidžia pasirinktos problemos esmę.</p> <p>9-10 balų – sąryšinis lygmuo: studento atsakyme kelios esminės dalys susiejamos ir integruojamos į visumą, detalės susiejamos su išvadomis, studijuojama medžiaga gerai suprasta, nepriekaištingos faktografinės žinios; rašto darbai turi visus istoriografinės ir šaltinių analizės požymius, panaudota savarankiškai rasta Lietuvos ir užsienio dalyko literatūra.</p>
--	--	---

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Marc Bloch	1939-1940	La société féodale, t. 1-2 (įvairūs leidimai ir vertimai į anglų, lenkų, rusų k.)		1 leid. – Paris (vėlesni vertimai įvairiomis kalbomis)
Rimvydas Petrauskas	2003	Lietuvos diduomenė XIV a. pabaigoje – XV a.: sudėtinė struktūra-valdžia		Vilnius
Vytautas Ališauskas (sud.)	2006	Krikščionybės Lietuvoje istorija		Vilnius
Eugenijus Saviščevas	2010	Žemaitijos savivalda ir valdžios elitai 1409–1566 metais		Vilnius
Papildoma literatūra				
Edvardas Gudavičius	2002	Lietuvos europėjimo keliais: istorinės studijos		Vilnius
Alvydas Nikžentaitis	1996	Nuo Daumanto iki Gedimino: ikikrikščioniškos Lietuvos visuomenės bruožai		Klaipėda
Henryk Łowmiański	1931-32	Studja nad początkami społeczeństwa i państwa litewskiego, t. 1-2		Wilno
Darius Baronas, Stephen C. Rowell	2015	The Conversion of Lithuania: From Pagan Barbarians to Late Medieval Christians		Vilnius
	2001	Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūra: tyrinėjimai ir vaizdai		Vilnius